

COVID-19 TANISI ALMIŞ VE ALMAMIŞ BİREYLERDE SALGININ RUH SAĞLIĞI
ÜZERİNDEKİ ÇOK BOYUTLU ETKİLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Selin Karaköse¹, Berna Akcinar², Hazal Çelik³

¹: Dr. Öğr. Üyesi, Psikoloji Bölümü, Işık Üniversitesi, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-8629-4422

²: Doç. Dr., Psikoloji Bölümü, Işık Üniversitesi, Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-4768-7463

³: Uzm. Psk., Bağımsız Araştırmacı, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-1552-8794

ÖZET

Bu araştırmanın amacı COVID-19 tanısı almış ve almamış bireylerde salgının ruh sağlığı üzerindeki etkisini incelemektir. Nitel araştırma yöntemi kullanılan bu çalışma, TÜBİTAK 1001 (Proje No: 120K421, Sözleşme tarihi: 24.06.2020) projesi kapsamında yürütülen nicel projeye katılarak, bu katılım sırasında gönüllü olarak mülakat görüşmesine katılmak istediğini aktaran katılımcılar ile tesadüfi yöntemle seçilmiş gönüllü olarak katılmayı kabul eden 19 COVID-19 tanısı almış (16 kadın, 3 erkek) ve 20 COVID-19 tanısı almamış (12 kadın, 8 erkek) toplam 39 kişilik bir alt örneklemden oluşmaktadır. Derinlemesine mülakat yöntemi kullanılan bu çalışmada, COVID-19 tanısı örneklem için yaş ortalaması 32.84 (SS=12.13), COVID-19 tanısı almamış örneklem için ise 34.35 (SS=9.43)'tir. COVID-19 tanısı almış ve almamış örneklem grubunda hastalığın etkilerine yönelik atıflarda farklılık olduğu, COVID-19 tanısı almış bireylerde 'psikolojik etkiler' temasının en sık tekrarlanan tema olduğu ve bunu 'fiziksel zorlukları' alt temasının izlediği görülürken, COVID-19 tanısı almamış örneklem grubunda 'fiziksel zorluklar' en yüksek sıklığı gösteren alt tema olduğu bulunmuştur. Öte yandan salgının etkileri değerlendirildiğinde, her iki örneklem grubunda 'sosyal olarak kısıtlanma' teması ortak olarak görülürken, COVID-19 tanısı almış bireylerde bunu 'ekonomik zarar' ve 'psikolojik olarak zorlanma' teması izlemiştir. COVID-19 tanısı almamış bireylerde ise bu iki temanın aksine 'destek mekanizmaları' ve 'online deneyimler' teması yer almıştır. Her iki örneklem grubu ile yürütülen nitel çalışmada, farklılaşan alt temalar ve alt temaların sıklığı bireylerin de deneyimlerinin anlaşılmasına olanak tanımıştır. Özellikle COVID-19 tanısı almış ve almamış bireyler için pandeminin etkileri ana teması altında farklılaşan alt tema sıklıkları, müdahaleye yönelik sosyal politikalar oluşturulması açısından da önemli bilgiler sunmaktadır.